

Financieel Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave Financieel Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave Financieel Jaarverslag 2016	1
1 Bestuurs- en directieverslag	3
1.1 Inleiding	3
1.1.1 Missie	3
1.1.2 Financiering	3
1.1.3 Organisatiestructuur en personeel	3
1.2 2016 in vogelvlucht	4
1.3 Vooruitblik	5
1.3.1 Wetenschap/innovatie	5
1.3.2 Financieel	5
1.3.3 Personeel	6
2 Financieel Jaarverslag	8
2.1 Geconsolideerde Jaarrekening	8
2.1.1 Geconsolideerde Balans per 31 december 2016, na resultaatbestemming	8
2.1.2 Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2016	9
2.1.3 Resultaatbestemming geconsolideerd	10
2.1.4 Kasstroomoverzicht geconsolideerd	11
2.2 Grondslagen voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening	12
2.2.1 Algemeen	12
2.2.2 Immateriële, materiële- en financiële vaste activa	13
2.2.3 Vlottende activa	13
2.2.4 Eigen vermogen	14
2.2.5 Langlopende schulden	14
2.2.6 Voorzieningen	14
2.2.7 Kortlopende schulden en overlopende passiva	15
2.2.8 Staat van baten en lasten	15
2.3 Toelichting op de geconsolideerde balans	16
2.3.1 Activa	16
2.3.1.1 Immateriële vaste activa	16
2.3.1.2 Materiële vaste activa	17
2.3.1.3 Financiële vaste activa	18
2.3.1.4 Vorderingen en overlopende activa	19
2.3.1.3 Liquide middelen	19
2.3.2 Passiva	20
2.3.3 Voorzieningen	20
2.3.2.1 Eigen vermogen	20
2.3.2.1.1 Algemene reserve	20
2.3.2.1.2 Bestemde reserve	20
2.3.3 Voorzieningen	22
2.3.4 Vreemd vermogen	23
2.3.4.1 Langlopende schulden	23
2.3.4.2 Kortlopende schulden en overlopende passiva	24
2.4 Toelichting op de geconsolideerde staat van Baten en Lasten	25
2.4.1 Baten	25
2.4.2 Lasten	26
2.4.2.1 Personele lasten	26
2.4.2.2 Huisvesting en overige lasten	27
2.4.2.3 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNI)	27
2.4.2.4 Toelichting honoraria accountant	27
2.4.2.5 Verbonden partijen	27
2.5 Niet uit de balans blijkende verplichtingen	28

2.6	Vennootschappelijke Jaarrekening	29
2.6.1	Vennootschappelijke Balans per 31 december 2016 na resultaatbestemming	29
2.6.2	Vennootschappelijke Staat van baten en lasten over 2016	30
2.6.3	Toelichting op de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten	31
2.7.1	Activa	31
2.7.1.1	Immateriële vaste activa	31
2.7.1.2	Materiële vaste activa	32
2.7.1.3	Financiële activa	32
2.7.1.4	Vorderingen en overlopende activa	33
2.7.1.5	Liquide middelen	33
2.7.2	Passiva	34
2.7.2.1	Eigen vermogen	34
2.7.2.1.1	Algemene reserve	34
2.7.2.1.2	Bestemde reserve	35
2.7.3	Vreemd vermogen	35
2.7.3.1	Voorzieningen	35
2.7.3.2	Langlopende schulden	36
2.7.3.3	Kortlopende schulden en overlopende passiva	36
2.8	Baten	37
2.9	Lasten	38
2.9.1	Personele lasten	38
2.9.2	Huisvestings- en overige lasten	38
3	Overige gegevens	39
3.1	Vaststelling en goedkeuring	39
3.2	Statutaire winstbestemming	39
3.3	Resultaatbestemming	39
3.4	Gebeurtenissen na balansdatum	39
3.5	Ondertekening jaarrekening 2016	39
3.6	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	39

1 Bestuurs- en directieverslag

1.1 Inleiding

1.1.1 Missie

Als een van de negen onderzoeksinstituten van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) 'koepel' is de Stichting NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee statutair gevestigd op Texel. Het NIOZ opereert daarbij sinds 2012 vanuit twee locaties; de genoemde hoofdvestiging op het eiland Texel (TX) en een tweede vestiging in Yerseke (YE).

De in 2016 licht aangepaste missie van het NIOZ omvat (1) het verkrijgen en communiceren van fundamentele en maatschappelijk relevante wetenschappelijke kennis van zeeën en oceanen voor een goed begrip en een duurzame toekomst van onze planeet. Tevens (2) beheert, ontwikkelt en onderhoudt het NIOZ de Nationale Mariene onderzoek-Faciliteiten (NMF), (3) ondersteunt het instituut regionale, nationale en internationale beleidsontwikkeling op marien/maritiem gebied, en (4) stimuleert het NIOZ onderzoek en onderwijs in de mariene wetenschappen in Nederland en in Europa.

Om deze missie te vervullen, voert het NIOZ taken uit op drie brede gebieden:

Onderzoek: de nadruk ligt op grensverleggend en onafhankelijk fundamenteel onderzoek in kustzeeën en open oceanen. Daarnaast voert het NIOZ onderzoek uit dat voortkomt uit maatschappelijke vragen, wanneer dit goed aansluit bij het fundamentele werk, en ondersteunt beleidsvorming op regionale, nationale en internationale schaal.

Onderwijs: het instituut leidt onderzoekers in opleiding (OIO's), master studenten en studenten aan het hoger en middelbaar beroepsonderwijs op. Samen met universiteiten organiseert het NIOZ ook cursussen voor OIO's en master studenten in de oceanografische wetenschappen, en doceren vele NIOZ-wetenschappers aan de Nederlandse en buitenlandse universiteiten (en hogescholen).

Faciliteiten: het NIOZ beheert de Nationale Mariene onderzoek-Faciliteiten (NMF), incl. schepen, en instrumenten, en ontwikkelt bijbehorende mariene technologie.

1.1.2 Financiering

Het uitvoeren van de missie van NIOZ wordt opgedragen en ondersteund door NWO, en wordt mogelijk gemaakt met het nationale wetenschapsbudget voor natuurwetenschappelijk oceanografisch onderzoek. Ca. 50% van de jaarlijkse exploitatie- en investeringsuitgaven van het NIOZ wordt bekostigd door middel van deze basis instituutfinanciering, verstrekt via NWO onder verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van NWO, en uiteindelijk van het ministerie van OCW.

Belangrijke andere delen van de financiering vloeien voort uit gehonoreerde onderzoeksvoorstellen in het kader van de wetenschappelijke competitiefinanciering van bijvoorbeeld NWO-ALW (gebiedsbestuur Aard- en Levenswetenschappen), onderzoekprogramma's van de Europese Unie, en uit samenwerking met en/of opdrachten van universiteiten, het bedrijfsleven en ministeries. Anno 2016 wordt een deel van het NIOZ-onderzoek mede gefinancierd door de Universiteit Utrecht.

1.1.3 Organisatiestructuur en personeel

De verantwoordelijkheid en leiding van de Stichting berusten bij het Bestuur. Sinds 8 oktober 2014 bestaat het bestuur uit de volgende leden:

- Ir. A.J. Baayen (voorzitter)
- Dr. ir. B. Buchner
- Drs. L.H.M. Kohsiek
- Prof. dr. J.B.M. Middelburg

De dagelijkse leiding van de organisatie berust bij de directie:

- Prof. dr. H. Brinkhuis (algemeen directeur)

1.2 2016 in vogelvlucht

Waar de organisatorische activiteiten in de voorgaande jaren vooral in het kader van de voorbereiding en besluitvorming inzake de noodzakelijke en omvangrijke heroriëntatie en reorganisatie stonden, ging uiteindelijk begin 2016 het gereorganiseerde, vernieuwde NIOZ ('NIOZ 2.0') formeel van start. Een belangrijk element hierbij is genoemde participatie van de Universiteit Utrecht (UU). Deze samenwerking maakt nieuwe investeringen mogelijk in fundamenteel wetenschappelijk marien onderzoek van het NIOZ, in omvang € 2.400 per jaar, voor de komende tien jaar, vanaf 2016.

NIOZ 2.0 kent een licht aangepaste missie (zie boven), en belangrijke strategische en organisatorische aanpassingen, beschreven in het VB/DB en het Engelstalige SPOV (appendices) daterend uit 2015. In samenvatting behelst NIOZ 2.0 de omvorming van de oude, negen overwegend monodisciplinaire wetenschappelijke afdelingen naar vier multidisciplinair ingestoken afdelingen (drie op Texel, en een in Yerseke), met een thematische wetenschappelijke insteek gericht op onderzoek in Delta- (EDS, Yerseke), Kust- (COS) en Oceaan (OCS) gebieden, gekoppeld aan een gecombineerde microbiologische en biogeochemische afdeling MMB die in samenwerking met de andere drie departementen zal opereren. Daarnaast zijn alle afdelingen betrokken bij de mariene onderzoekfaciliteiten in gereduceerde omvang samengebracht in een enkele afdeling, de nationale mariene onderzoeksfaciliteit, NMF. Alle overige, algemeen ondersteunende, eenheden zijn in een enkele afdeling, *general support* (GES) geplaatst. De directie wordt daarnaast ondersteund vanuit een klein bureau en secretariaat (DIR), waar ook de *business development* functie onder is geplaatst. Veel energie is gestoken in o.a. de ontwikkeling van een nieuwe website (2016), en in een vernieuwd en transparant 'functiehuis', incl. competentie management in te voeren begin 2017. Gesprekken op regionale schaal met betrokken instanties in Zeeland zijn in 2016 verder ter hand genomen om te onderzoeken of het NIOZ, via m.n. de locatie YE en de groep EDS onderdeel kan gaan vormen van geïntegreerde regionale samenwerking in de mariene kennisketen. Deze hebben nog niet geleid tot significante aanpassingen; wel is de samenwerking met WUR- en HZ-partijen versterkt. Daarnaast heeft NIOZ Holding in september 2016 een minderheidsaandeel genomen in Control Union Water B.V., een spin off van de ballastwateractiviteiten van het NIOZ.

De NIOZ wetenschappelijke productiviteit lag in 2016 wederom op zeer hoog niveau met o.a. meer dan 300 publicaties, 12 PhD proefschriften, en > 500 outreach, brede wetenschappelijke en mediabijdragen. Het was een jaar waarin NIOZ-wetenschappers traditioneel succesvol waren in de verschillende internationale, en nationale wetenschappelijke NWO/STW-calls, inclusief bijdragen richting de economische topsectoren, met name de sectoren maritiem en deltatechnologie. Prof.dr.ir. J.S. Sinninghe-Damsté was opnieuw succesvol bij de European Research Council (ERC) met een tweede majeure, en prestigieuze Advanced Research Grant van ca. € 2.500.

Van belang in 2016 was ook het in 2015 door het ministerie van OCW gestarte initiatief '*Nationale Wetenschap Agenda*' (NWA). Hierin zijn de ca. 12.000 door het Nederlandse publiek en wetenschappers gestelde vragen gebundeld in 140 'clusters' en 25 'exemplarische routes'. Het mariene onderzoek neemt hier een belangrijke plaats in, en het NIOZ is als ondersteuner en deelnemer betrokken bij zo'n 9 van deze exemplarische routes. In 2016, met NIOZ als 'trekker' is de zgn. 'Blauwe Route' geformuleerd, samen met partners als Deltares, MARIN en TNO. Deze agenda, en de routes zal/zullen in de komende jaren leidend zijn voor de verdeling van nationale onderzoeksmiddelen en innovatie.

Daarnaast zag NIOZ kans om de vervanging van haar vloot, en met name *RV Pelagia* op de diverse nationale *roadmaps* van grootschalige infrastructuur te plaatsen (NWO-CGI, KNAW-agenda's). Dit is een eerste, maar belangrijke stap richting vervanging van de NMF-vloot. Het door NIOZ uitgevoerde OCW-project CNSI te St. Eustatius werd na evaluatie in 2016 een tweede tranche (financiering t/m 2021) toegekend door het ministerie.

Eind 2015, en verder in 2016, werd het NIOZ helaas geconfronteerd met de dijkversterkingsproblematiek van Texel. Het bleek dat het hoogheemraadschap HHNK de NIOZ-terreinen en -gronden als 'buitendijks' gelegen beschouwde, en besloot tot versterking van de aan de noordzijde van NIOZ gelegen dijk, die wordt gezien als 'primaire zeewering'. Gezien het onverantwoorde overstromingsrisico in de nabije toekomst zag het NIOZ/NWO zich genoodzaakt zelf alternatieve plannen te formuleren met medewerking van Deltares en SWECO. Daarnaast heeft NIOZ de HHNK- en provinciale besluitvorming bij de Raad van State aan de orde gesteld, wat helaas geen soelaas bood. Eind 2016 is het beeld dat NIOZ/NWO de financiering van de alternatieve plannen met het ministerie van I&M, en HHNK gezamenlijk ter hand dient te nemen, hetgeen tot een grote onverwachte kostenpost heeft geleid, en verder zal leiden. Begin 2017 zal de definitieve besluitvorming in deze zaak plaatsvinden.

1.3 Vooruitblik

1.3.1 Wetenschap/innovatie

Zoals boven gesteld, is de NIOZ-transitie naar '2.0' bij aanvang 2016 gestart. Naar verwachting zal eind 2017 de metamorfose zijn afgerond inclusief alle bijbehorende logistieke processen. De eerste contouren van NIOZ 2.0 met haar sterkere focussing van het onderzoek laten nu al zien dat dit mede heeft geleid tot het succesvol aantrekken van (inter)nationale jonge topwetenschappers, incl. de aan NIOZ toegekende zgn. NWO-WISE programma-ondersteuning voor jonge vrouwelijke wetenschappers. Dit naast vaststelling van het definitieve strategisch samenwerkingsplan voor de eerste vijf jaar van de samenwerking met Utrecht door UU-CvB en NWO-AB. In 2016 zijn ook met kracht de diverse noodzakelijke nieuwe investeringen in analytische apparatuur ingezet; met het oog op de succesvolle invulling van de nieuwe organisatie is deze impuls van cruciaal belang.

Parallel aan de transitie van het NIOZ, zijn ook de diverse overleggen ter voorbereiding van de groot-schalige organisatorische aanpassing van moederorganisatie NWO in 2016 afgerond; per 1 januari 2017 is de nieuwe NWO-organisatie van start gegaan (nieuwe NWO-wet volgt in februari 2017), gekenmerkt door de bundeling van de 'granting organisatie' NWO-Domeinen, en de instituten in NWO-Instituten, met als eerste de onderdelen van de bestaande Stichting FOM. De aansluiting (en opheffing) van de Stichting NIOZ staat geprogrammeerd voor eind 2017. Begin 2017 zal dus zeer in het teken staan van deze transitie van Stichting NIOZ naar Stichting NWO-I.

NIOZ 2.0 is met name gebouwd op de 'zeegaande capaciteit' van het instituut. De nieuwe structuur en organisatie, maar ook de diverse speerpunten op fundamenteel en toegepast/valorisatie, maatschappelijk gebied sluiten hier verder op aan, een centrale rol van het NIOZ voor Nederlands zeegaand onderzoek (zie SPOV). Van groot belang is en blijft daarmee ook het komen tot een majeure vernieuwing, en daarmee gepaard gaande nationale investering in de zeegaande faciliteiten, en met name de vervanging van de NMF-vloot.

In 2017 zal het NIOZ wederom haar traditionele zes jaarlijkse internationale Peer Review ondergaan; dit proces, geleid door NWO, zal het 'Standard Evaluation Protocol' (SEP) zoals opgesteld door VSNU, KNAW en NWO volgen. Het instituut ziet deze evaluatie met vertrouwen tegemoet.

1.3.2 Financieel

Stichting NIOZ heeft een 100% deelneming in NIOZ Holding B.V. Deze deelneming was echter voorgaande jaren niet materieel en niet meegeconsolideerd in de cijfers van Stichting NIOZ. In 2016 is de deelneming van NIOZ Holding B.V. in Control Union Water B.V. erbij gekomen. Gezien deze inbreng ad. € 378 en een agiostorting van € 40 wordt NIOZ Holding B.V. vanaf 2016 meegeconsolideerd en bestaat deze jaarrekening uit een geconsolideerde en een vennootschappelijk verantwoording.

Boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 3.192. Begroot voor 2016 was een positief resultaat van € 2.162. In het resultaat van € 3.192 zit inbegrepen een vrijval op de reorganisatievoorziening van € 1.246. Zonder deze vrijval is het resultaat € 1.946. In ogenschouw nemend dat in dit resultaat een kostenpost zit van ca. € 750 aan onderzoekskosten voor het dijkalternatief, kan worden gesproken van een zeer goed financieel boekjaar. De ingezette reorganisatie begin 2016, heeft duidelijk haar vruchten afgeworpen. Na een aantal jaren met rode cijfer is NIOZ weer in de zwarte cijfers beland.

De baten over 2016 waren in totaliteit € 31.075 en zijn hiermee € 2.503 lager dan begroot. Dit komt met name door een lagere projectomzet ad. € 906 en een geringe realisatie van de UU-bijdrage. De basissubsidie vanuit NWO was daarentegen € 706 meer dan begroot vanwege looncompensatie. De overige baten waren € 79 meer dan begroot.

De lasten waren over 2016 in totaliteit € 31.148 en liggen € 2.488 lager dan begroot. De personele lasten zijn ten opzichte van 2015 met € 2.763 gedaald wat wordt veroorzaakt door de ingezette reorganisatie in 2016. In de basisformatie was over 2016, in totaal, gemiddeld 30 fte aan medewerkers minder werkzaam dan over 2015. Dit aantal is conform de verwachting. Ten opzichte van de begroting waren de personele lasten € 1.476 lager. Dit komt door een lager aantal projectmedewerkers en een beperkte realisatie van de UU gelden.

De afschrijvingen waren € 263 lager dan begroot en de huisvestingslasten € 76 lager dan begroot. Ondanks de kosten voor het dijkonderzoek waren de overige kosten € 742 lager dan begroot, mede door lagere uitgaven bij de wetenschappelijke afdelingen.

In 2017 zal NIOZ 2.0 verder haar vervolg krijgen, zullen de afdelingen richting het gewenste bezettingsniveau gaan en wordt de bijdrage van Universiteit Utrecht verder ingezet. De inzet is om de wetenschappelijk productie op hoog niveau te houden met daarnaast het werven van nieuwe projecten voor de benodigde inverdiencapaciteit. Hierbij is de verwachting dat NIOZ de komende jaren, jaarlijks met een positief saldo van ca. € 1.100 kan afsluiten om zodoende de negatieve algemene reserve om te buigen naar een positief saldo. De reorganisatievoorziening bestaat grotendeels uit wachtgelduitkeringen en is gebaseerd op de maximale uitkeringsduur van de desbetreffende medewerker. Daarnaast zijn er gelden opgenomen om boventallige medewerkers buiten het NIOZ aan het werk te helpen. Indien hierdoor minder beroep hoeft te worden gedaan op wachtgelduitkeringen zou een deel van de opgenomen voorziening in de toekomst kunnen vrijvallen. In 2016 is hierdoor € 1.246 uit de reservering vrijgevallen. De verwachting is dat de huidige reservering in ca. 7 jaar terugverdiend kan worden.

Ultimo 2016 is de algemene reserve bij het NIOZ, na winstverdeling, negatief € 13.513. Hierbij staat NWO garant voor de liquiditeitspositie. Om te zorgen dat NIOZ kan voldoen aan haar verplichtingen heeft NWO, ultimo 2015, reeds € 3.869 aan bevoorschotting verstrekt aan het NIOZ. In 2016 is deze bevoorschotting omgezet in een lening. Hierbij heeft NWO een maximaal opneembaar krediet beschikbaar gesteld van € 10.000. In 2016 is hier geen extra beroep op gedaan, zodat de lening op € 3.869 is blijven staan. Zoals hierboven vermeld, bestaat de reorganisatiekosten met name uit wachtgelduitkeringen, waardoor de uitgaven over meerdere jaren verspreid zullen liggen. Net zoals begrote investeringen voor apparatuur en onderhoud gebouw. Het maximale krediet van € 10.000 zou voldoende moeten zijn om de uitgaven te dekken. In de overeenkomst is afgesproken dat de kredietverlening binnen 15 jaar wordt afgebouwd, conform meerjarenbegroting zou de algemene reserve dan ook weer positief moeten zijn.

Het *risico* van niet halen van de uitgangspunten van NIOZ 2.0 zit met name in de inverdiencapaciteit van de vaste staf (incl. doorbelasting overhead) en de externe inkomsten bij het onderdeel NMF. De inverdiencapaciteit is afhankelijk van het binnenhalen van externe projecten, zoals ERC's en H2020 EU-opdrachten. In NIOZ 2.0 is hiervoor een conservatieve aanname gedaan die, in combinatie met de Utrecht-bijdrage, mogelijk zou moeten zijn. Bij NMF zijn inkomsten begroot voor externe charters voor de schepen (met name RV Pelagia) en daarnaast inkomsten voor apparatuur ontwikkeling. Gezien de onvoorspelbare markt en het risico ten aanzien van het halen van de begrote inkomsten is NIOZ genoodzaakt de externe chartering voorrang in de vaarplanning te geven. Mocht onverhoopt een charter niet door kunnen gaan (bijvoorbeeld door terreurdreiging), dan heeft NWO zich hiervoor garant gesteld.

Uiteraard blijft daarnaast een strakke bedrijfsvoering van belang, waarbij de vaste lasten in goede verhouding moeten blijven tot de vaste baten. Naast de vaste salariskosten zijn de lange termijn huisvestingskosten een belangrijk aandachtspunt. Het pand van vestiging Yerseke staat op erfpachtgrond van de gemeente Reimerswaal; momenteel wordt in overleg met de gemeente onderzocht of aankoop van de grond mogelijk is. Gezien terugbetaling van eerdere investeringen in gebouw en Pelagia wordt de basissubsidie, momenteel jaarlijks met € 824 gekort. Deze inhouding stopt eind 2021 (deel baten in 2021: € 164), komt vanaf 2022 weer volledig bij de basissubsidie, en kan als dekking dienen voor toekomstige huisvestingslasten.

1.3.3 Personeel

Eind 2015 is het voorgenomen besluit tot reorganisatie door het bestuur omgezet in een definitief besluit. Na akkoord van de vakbonden en de OR is de reorganisatie per 1 februari 2016 gestart. Met ingang van deze datum zijn 23 medewerkers boventallig geworden, 5 medewerkers boven formatief, en kregen 10 medewerkers een standplaatswijziging. Boventallige medewerkers kregen met behoud van salaris tot 1 februari 2017 de tijd om ander werk te vinden. Een aantal medewerkers is herplaatst binnen NIOZ en/of hebben elders werk gevonden. Voor de overige medewerkers is ontslag aangevraagd en verkregen. Daarnaast zijn 4 medewerkers vanwege standplaatswijziging, in goed overleg en door middel van een vaststellingsovereenkomst, uit dienst gegaan.

Per saldo was in de basisformatie over 2016 in totaal gemiddeld 30 fte aan medewerkers minder werkzaam dan over 2015. Ook het aantal projectmedewerkers lag lager dan vorig jaar en tevens lager dan de begroting. Dit laatste wordt onder meer veroorzaakt door een latere realisatie van de UU-gelden.

Conform NIOZ 2.0 zal het fte-aantal van de vaste basisformatie de komende jaren per saldo groeien naar ca. 171 fte.

't Horntje, 28 maart 2017

Ir. A.J. Baayen
Bestuur NIOZ

Prof. dr. H. Brinkhuis
Directie NIOZ

2 Financieel Jaarverslag

Alle navolgende bedragen zijn vermeld in duizenden euro's (tenzij anders aangegeven).

2.1 Geconsolideerde Jaarrekening

2.1.1 Geconsolideerde Balans per 31 december 2016, na resultaatbestemming

ACTIVA	2016	2015	PASSIVA	2016	2015
Vaste activa			Eigen vermogen		
2.3.1.1. Immateriële vaste activa	165	138	Stichtingskapitaal	0	0
2.3.1.2. Materiële vaste activa	32.781	33.716	2.3.2.1.1 Algemene reserve	-13.513	-16.707
2.3.1.3. Financiële vaste activa	407	25	2.3.2.1.2 Bestemde reserve	27.372	30.212
	<u>33.353</u>	<u>33.879</u>		<u>13.859</u>	<u>13.505</u>
Vlottende activa			2.3.3. Voorzieningen	7.750	11.128
Vorraden	144	148	2.3.4.1 Langlopende schulden	6.116	2.526
2.3.1.4 Vorderingen en overlopende activa	4.454	6.297	2.3.4.2 Kortlopende schulden	18.692	17.609
2.3.1.5 Liquide middelen	8.466	4.444		<u>32.558</u>	<u>31.263</u>
	<u>13.064</u>	<u>10.889</u>			
Totaal Activa	<u>46.417</u>	<u>44.768</u>	Totaal Passiva	<u>46.417</u>	<u>44.768</u>

2.1.2 Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2016

2.4.1	BATEN	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
	NWO Structurele basissubsidie CPI (incl. CNSI)	17.397	16.691	14.620
	Bijdrage UU	18	2.400	0
	Projecten (EU, NWO, ALW, derden en vaartijd etc.)	13.251	14.157	13.932
	Inkomsten buiten normale bedrijfsvoering	409	330	675
	TOTAAL BATEN	31.075	33.578	29.227
2.4.2	LASTEN			
2.4.2.1	Personeel	16.785	18.261	19.548
	Dotatie personele voorzieningen	69	0	10.558
	Afschrijvingen	2.827	3.090	4.621
2.4.2.2	Huisvestingslasten	2.469	2.545	2.124
2.4.2.2	Overige lasten	8.998	9.740	8.925
	Subtotaal lasten	31.148	33.636	45.776
	SALDO BATEN EN LASTEN	-73	-58	-16.549
	Financiële baten en lasten	-59	-50	-77
	Boekresultaat	484		0
	RESULTAAT VOOR RESULTAATBESTEMMING	352	-108	-16.626
2.1.3	Resultaatbestemming	2.840	2.270	5.802
	RESULTAAT NA RESULTAATBESTEMMING	3.192	2.162	-10.824

2.1.3 Resultaatbestemming geconsolideerd

	2016	2015
Saldo 1 januari bestemde reserve	30.212	36.014
Onttrekking:		
Reserve Kleine apparatuur	67	67
Reserve Onderhoud schepen	52	52
Reserve Inventaris	36	40
Reserve RV Pelagia (marktrisico & onderhoud)	21	36
Reserve Transitiekosten	31	465
Reserve Lening Yerseke	33	37
Reserve Gebouwencomplex	919	1.044
Reserve Gebouwencomplex-desinvestering	0	1.140
Reserve Groot en Middelgroot	420	458
Reserve MRF Investering	330	406
Reserve schepen	365	365
Reserve Projectverplichtingen	566	1.692
Onttrekking ten gunste van de resultaatbestemming	2.840	5.802
Mutatie bestemde reserves via resultaatbestemming	2.840	5.802
Saldo 31-12 bestemde reserve	27.372	30.212

2.1.4 Kasstroomoverzicht geconsolideerd

	2016	2015
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Resultaat operationele bedrijfsvoering	-73	-16.626
<i>Aanpassingen voor :</i>		
Afschrijvingen	2.827	4.621
Voorzieningen	-3.378	10.558
	<u>-551</u>	<u>15.179</u>
<i>Wijzigingen in werkkapitaal</i>		
Toename vorderingen	2.179	-2.101
Afname voorraden	4	4
Toename kortlopende schulden	1.084	3.758
	<u>3.267</u>	<u>1.661</u>
Totaal mutaties uit bedrijfsoperaties	2.643	214
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	2.643	214
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
Investerings in immatariële vaste activa	-84	-48
Investerings in materiële vaste activa	-1.879	-125
Investerings in financiële vaste activa	-420	0
Desinvesterings in materiële vaste activa	142	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.241	-173
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
Nieuwe lening	3.869	
Aflossing lening	-243	-243
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	3.626	-243
Mutatie liquide middelen	<u>4.027</u>	<u>-203</u>
Stand liquide middelen 1 januari	4.439	4.643
Mutatie liquide middelen	4.027	-203
Stand liquide middelen ultimo verslagperiode	<u>8.466</u>	<u>4.439</u>

2.2 Grondslagen voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

2.2.1 Algemeen

NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee is het oceanografische instituut voor Nederland. Het instituut verricht fundamenteel en frontier toegepast wetenschappelijk onderzoek om kennis te verzamelen en te verspreiden over belangrijke processen in deltagebieden, kustzeeën en open oceanen. Het instituut fungeert tevens als nationale faciliteit voor het universitaire zeeonderzoek in Nederland en ondersteunt het onderzoek en onderwijs in de mariene wetenschappen op nationaal en Europees niveau.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 660 inzake de Jaarverslaggeving voor de onderwijsinstellingen en de vigerende bepalingen van Titel 9 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. NIOZ sluit in haar verslaggeving aan op de grondslagen van De Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). NIOZ valt binnen de consolidatiekring NWO. Dat betekent dat NWO een geconsolideerde jaarrekening opstelt waarin de activa, passiva, baten, lasten en het resultaat van NIOZ worden samengevoegd met die van de andere groepsonderdelen.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De lening met betrekking tot aankoop pand Yerseke is opgenomen tegen contante waarde, alle overige posten in de balans zijn opgenomen tegen nominale waarde. Als kostprijs is gehanteerd de historische kostprijs, tenzij anders vermeld. Activa en passiva in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de koers op balansdatum. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen kostprijs of de hogere netto vermogenswaarde.

NIOZ maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan marktrisico inclusief valutarisico, reële waarde renterisico, kasstroomrenterisico en prijsrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft NIOZ als beleid dat risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming zoveel mogelijk worden beperkt. NIOZ maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten om risico's te beheersen. Transacties in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers per transactiedatum en zijn, evenals bij omrekening optredende koersverschillen, verwerkt in de staat van baten en lasten.

Saldering van actief- en passiefposten vindt per tegenpartij plaats indien er sprake is van een contractueel recht om de opgenomen bedragen te salderen en er sprake is van de intentie om te salderen.

Stichting NIOZ is enig aandeelhouder van NIOZ Holding B.V. met een kapitaalbelang van € 0,1. NIOZ Holding B.V. is geen medebestuurder van Stichting Administratiekantoor Continuïteit Haven 't Horntje, waaronder NIOZ Haven B.V. valt. Op 13-09-2016 is Control Union Water B.V. opgericht, waarin NIOZ Holding een minderheidsbelang van 39% heeft genomen. Deze B.V. is een spin-off van de ballastwateractiviteiten van het NIOZ en kent het eerste jaar een verlengd boekjaar.

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens van Stichting NIOZ en NIOZ Holding B.V. opgenomen. Stichting NIOZ heeft een 100% belang in NIOZ Holding B.V. en derhalve is deze B.V. voor 100% in deze consolidatie opgenomen. Intercompany-transacties en onderlinge vorderingen en schulden tussen deze partijen worden tekstueel als toelichting op deze posten vermeldt.

Continuïteit

Vanwege de negatieve algemene reserve zou het voortbestaan van de stichting onzeker kunnen zijn. Een bepalende factor is hierbij de liquiditeitspositie van het NIOZ en daarmee het vertrouwen dat NIOZ aan haar (toekomstige) verplichtingen kan voldoen. NWO staat hierbij garant voor de liquiditeitspositie en heeft door middel van bevoorschotting hierin de afgelopen jaren voorzien. Met ingang van 2016 is een lening overeenkomst tussen NIOZ en NWO gesloten. Hierbij staat NWO garant voor een opneembaar krediet van € 10.000 maximaal. Dit (maximale) krediet is lager dan de negatieve reserve, maar is voldoende om aan de verplichtingen te kunnen voldoen omdat de uitgaven met betrekking tot de reorganisatie over meerdere jaren verspreid zullen zijn (het betreft met name wachtgelduitkeringen). Gezien de garantstelling door NWO en het meerjarenperspectief is er momenteel voldoende waarborging voor de continuïteit van NIOZ. De jaarrekening is derhalve opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

De jaarrekening is opgesteld in euro's, de functionele en presentatievaluta van het NIOZ. Tenzij anders aangegeven, zijn alle bedragen afgerond op duizenden euro's (€).

2.2.2 Immateriële, materiële- en financiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte economische gebruiksduur van de activa, rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

In de toelichting wordt melding gemaakt van de actuele of verzekerde waarde indien deze significant afwijkt van de in de balans opgenomen waarde.

Op gebouwen in aanbouw, alsmede apparatuur in aanbouw vindt geen afschrijving plaats. Wetenschappelijke boeken worden niet geactiveerd.

Activa worden in het jaar van aanschaf naar rato in het desbetreffende boekjaar afgeschreven. Aanschaffingen met een waarde groter dan € 10k worden geactiveerd, waarbij, daar waar dit gepast is, onderdelen tezamen als een investeringseenheid worden aangemerkt.

Uitgevoerd groot en vervangend onderhoud aan gebouwen en vaartuigen wordt geactiveerd en afgeschreven conform de bovenstaande richtlijnen.

Deelnemingen worden gewaardeerd op netto vermogenswaarde onder correctie van deelnemingsresultaten.

2.2.3 Vlottende activa

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien noodzakelijk, wordt een voorziening voor incourantheid opgenomen. Incourant wordt verondersteld indien een voorraadartikel langer dan een jaar niet muteert.

Debiteuren, overige vorderingen en liquide middelen

Opname van vorderingen vindt zo nodig plaats onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid, gebaseerd op individuele beoordeling van de vorderingen.

Vorderingen NWO projecten en projecten Derden

De verantwoorde posities inzake projectvorderingen hebben betrekking op (resterende) rechten uit hoofde van subsidietoekenningen of contracten per balansdatum. Deze rechten zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

2.2.4 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden afzonderlijk opgenomen:

- Stichtingskapitaal
- Algemene reserve
- Bestemde reserve

De algemene reserve (vrije middelen) betreft middelen waarvoor nog geen sprake is van een expliciet aanwijsbare bestemming.

De bestemde reserves betreffen middelen waarvoor door het bestuur van het NIOZ de bestemmingsrichting is aangegeven. Ook betreffen deze specifiek geormerkte middelen die door NWO en/of derden zijn toegekend, welke op balansdatum nog niet als lasten verantwoord zijn en nog besteed dienen te worden aan het doel waarvoor de middelen ter beschikking zijn gesteld.

Mutaties op de bestemde reserves over het boekjaar worden in de staat van baten en lasten bij verwerking van de resultaatbestemming verantwoord onder de post resultaatbestemming.

2.2.5 Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan 1 jaar.

Langlopende leningen

De lening voor aankoop van het pand in Yerseke is gewaardeerd tegen contante waarde. De overige langlopende leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

2.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen hebben betrekking op de op balansdatum voorziene:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- b. concrete redelijkerwijs te kwantificeren bestaande risico's die in latere jaren alsnog tot verplichtingen zullen leiden en in omvang redelijkerwijs zijn in te schatten;
- c. uitgaven welke in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal boekjaren.

De voorziening wachtgeld is gebaseerd op de tot en met het boekjaar ingegane wachtgeldverplichtingen en de geschatte looptijd van de wachtgeldperiode tegen nominale waarde.

De voorziening jubileumuitkeringen is gebaseerd op te verwachten uitkeringen aan het personeel, in dienst op 31 december van het boekjaar. De uitkeringen zijn berekend tegen nominale waarde.

De voorziening seniorenregeling wordt gevormd voor verplichtingen uit hoofde van aan personeel in dienst van het NIOZ toegekende senioren-verlofuren en is gebaseerd op een berekening van de tot ultimo van het (boek)jaar opgebouwde rechten door personeelsleden. Het gaat hier uitsluitend om de rechten van personeelsleden die per balansdatum ook daadwerkelijk gebruik maken van de regeling.

De voorziening reorganisatieregeling is gevormd om toekomstige salarislasten van boventallige medewerkers te dekken. Hiervoor stond bij aanvang 2016 een bedrag gereserveerd van € 10.065. In 2016 is er voor € 2.116 onttrokken aan deze voorzieningen voor uitbetaalde salariskosten, kosten voor werk naar werk trajecten en overige kosten. Per 31-12-2016 is een nieuwe berekening gemaakt van de te verwachten kosten op basis van de actuele situatie. Op basis van deze berekening is de voorziening per 31-12-2016: € 6.703 en is er een vrijval van € 1.246.

De berekening is gebaseerd op de maximale uitkeringsduur van de desbetreffende medewerker en de te verwachten transitievergoedingen c.q. overige kosten.

2.2.7 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden NWO-projecten en projecten derden

De verantwoorde posities inzake projectschulden hebben betrekking op (resterende) verplichtingen uit hoofde van subsidietoekenningen of contracten per balansdatum. Deze verplichtingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien noodzakelijk, is voor verlieslatende projecten (zijnde de projecten waarbij geen dekking bestaat voor externe kosten die noodzakelijk zijn voor het afronden van het project) een aanvullende reservering gevormd. De verplichtingen met betrekking tot operationele leasing zijn opgenomen onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Het leasen van de reddingsvloten gebeurt op basis van operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

2.2.8 Staat van baten en lasten

Baten

De baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

In de baten worden, uitgesplitst over exploitatie en bestemde fondsen, onderscheiden:

- NWO-subsidies; basis en project-/programma inkomsten
- Overige (project)subsidies/-inkomsten

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Ook de financiële rentelasten en eventuele rentebaten wordt in het verslagjaar naar tijdgelang toegerekend.

Rente

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Onder geldmiddelen wordt verstaan de liquide middelen. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstroom uit operationele activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten.

2.3 Toelichting op de geconsolideerde balans

2.3.1 Activa

2.3.1.1 Immateriële vaste activa

	Consessies, vergunningen en intellectuele eigendommen	Totaal
Afschrijvingspercentage	25%	
Cumulatieve investeringen	814	814
Cumulatieve afschrijvingen	-676	-676
Werk in voorbereiding	0	0
Boekwaarde 31-12-2015	138	138
Investeringen	32	32
Investeringen werk in voorbereiding	52	52
Gereedmelding werk in voorbereiding	0	0
Afschrijvingen	57	57
Desinvesteringen		
<i>Investeringen</i>	0	0
<i>Afschrijvingen</i>	0	0
Mutaties 2016	141	141
Cumulatieve investeringen	898	898
Cumulatieve afschrijvingen	-733	-733
Werk in voorbereiding	0	0
Boekwaarde 31-12-2016	165	165

De immateriële vaste activa betreft ontwikkelde software, website en promotiefilms en heeft een afschrijvingspercentage van 25% per jaar.

2.3.1.2 Materiële vaste activa

	Terreinen	Gebouwen	Apparatuur en Installaties	Inventaris	Automatisering	Transportmiddelen	Pelagia	Totaal mat.vaste activa
Afschrijvingspercentage	0%	2,94%-10%	10%-20%	10%	25%	10%-33%	5%-20%	
Cumulatieve investeringen	1.357	33.713	19.252	1.190	726	197	8.837	65.272
Cumulatieve afschrijvingen	0	-9.831	-14.672	-924	-596	-174	-5.360	-31.557
Werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2015	1.357	23.883	4.580	266	130	23	3.477	33.716
Investeringen	0	0	354	0	178	0	0	532
Investeringen werk in voorbereiding	0	0	1.446	0	0	0	0	1.446
Gereedmelding werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	-1.017	-1.076	-88	-83	-18	-488	-2.770
Desinvesteringen								
Investeringen	0	0	-164	0	0	0	-128	-292
Afschrijvingen	0	0	83	0	0	0	67	150
Mutaties 2016	0	-1.017	643	-88	95	-18	-549	-934
Cumulatieve investeringen	1.357	33.713	20.888	1.190	904	197	8.709	66.958
Cumulatieve afschrijvingen	0	-10.848	-15.665	-1.012	-679	-192	-5.781	-34.177
Werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2016	1.357	22.865	5.223	178	225	5	2.928	32.781

De investeringen in apparatuur zijn apparatuur aanschaffingen voor wetenschappelijk onderzoek en betreffen met name vervangingsinvesteringen, waarvan een deel in de loop van 2017 in gebruik zal worden genomen. De investering bij automatisering heeft betrekking op de aanschaf van NetApp-servers.

Alle bovenvermelde activa is volledig eigendom van Stichting NIOZ, er bestaan geen eigendomsbeperkingen, met daarbij als aantekening dat het gebouw aan de Korringaweg in Yerseke op erfpachtgrond van de gemeente Reimerwaal staat. Daarnaast is de activa niet gebruikt voor zekerheidsstellingen jegens een derde partij.

Begin 2017 is voor de gebouwen een marktwaarde taxatie uitgevoerd. Totale marktwaarde voor de NIOZ-gebouwen komt hierbij op € 15,6 miljoen. De boekwaarde ultimo 2016 bedraagt € 22,9 miljoen, waarbij 55% van dit bedrag bestaat uit de uitgevoerde renovatie in de jaren 2008-2013. De verzekerde herbouw-waarde is op € 66,0 miljoen gesteld. Gezien de jaarlijkse afschrijving van ca. € 1,0 miljoen en de intentie om langdurig van de gebouwen gebruik te maken, is er geen aanleiding om de gebouwen af te waarderen.

2.3.1.3 Financiële vaste activa

	2016	2015
Overige deelnemingen	<u>407</u>	<u>25</u>
Overige deelnemingen		
Certificaten van aandelen NIOZ Haven B.V.	25	25
Deelneming Control Union Water B.V.	<u>382</u>	<u> </u>
	<u>407</u>	<u>25</u>
Certificaten van aandelen NIOZ Haven B.V.		
Boekwaarde 01-01-2016		25
Mutaties		<u> </u>
Boekwaarde per 31-12-2016		<u>25</u>
Deelneming Control Union Water B.V.		
Boekwaarde 01-01-2016		
Mutaties		<u>382</u>
Boekwaarde per 31-12-2016		<u>382</u>

Vanaf medio september 2016 heeft NIOZ Holding een minderheidsbelang van 39% in Control Union Water B.V.

2.3.1.4 Vorderingen en overlopende activa

	2016	2015
Debiteuren	1.160	2.130
Overlopende project vorderingen NWO	166	418
Vooruitbetaald / Nog te ontvangen	703	129
Tussenrekening / Voorschotten	905	1.345
Onderhanden projecten	1.520	2.238
Overige vorderingen	0	37
Saldo ultimo verslagperiode	4.454	6.297

Met uitzonderingen van de posten "Overlopende projectvorderingen NWO" en "Onderhanden projecten" hebben de vorderingen en overlopende activa een looptijd die korter is dan 1 jaar. De post debiteuren 2016 is in vergelijking met 2015 een stuk lager, vanwege de afrekening externe charter die eind 2015 heeft plaatsgevonden en begin 2016 is voldaan. Onder de post tussenrekening/voorschotten zit een tijdelijke kredietverlening aan NIOZ Haven B.V. t.b.v. voorfinanciering renovatie haven, waarvan in 2016 (en begin 2017) inmiddels het grootste deel van is afgelost. In de post overige vorderingen is een waarborg opgenomen voor een bedrag van ruim 13k. De verwachting is dat deze waarborg in 2017 kan worden ingetrokken.

2.3.1.3 Liquide middelen

	2016	2015
Kas (Totaal TX+Y)	4	8
Ministerie van Financien	8.453	4.431
Deposito's	0	0
ABNAMRO Holding	9	5
Saldo ultimo verslagperiode	8.466	4.444

Bovenstaande liquide middelen staan ter vrije besteding van Stichting NIOZ en haar Holding.

2.3.2 Passiva

2.3.2.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de vennootschappelijk balans nader gespecificeerd en toegelicht.

2.3.2.1.1 Algemene reserve

De algemene reserve wordt in de toelichting op de vennootschappelijke balans nader gespecificeerd en toegelicht.

2.3.2.1.2 Bestemde reserve

De bestemde reserve betreft middelen waarvoor door het bestuur van het NIOZ de bestemmingsrichting is aangegeven en bestaat uit reserves voor toekomstige afschrijvingen van activa, lening met betrekking tot aankoop pand Yerseke en projectverplichtingen. De projectverplichtingen zijn, vanwege het gelijksoortig karakter, in 2015 overgeheveld naar één reservering.

	Kleine apparatuur	Onderhoud schepen	Inventaris	RV Pelagia	Transitie kosten	Lening Yerseke
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend m.b.t. projectverplichtingen						
Waarvan aangewend m.b.t. investeringen	429	132	77	104	89	353
Saldo 1 januari 2016	429	132	77	104	89	353
Toevoeging via resultaatbestemming						
Overheveling projectverplichtingen naar 1 rekening						
Onttrekking via resultaatbestemming	67	52	36	21	31	33
Mutaties 2016	67	52	36	21	31	33
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend						
Saldo 31 december 2016	362	80	41	83	58	320
	Gebouwen complex	Groot en middelgroot	MRF investering	Schepen	Project verplichtingen	Totaal
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend m.b.t. projectverplichtingen						
Waarvan aangewend m.b.t. investeringen	21.515	1.766	1.374	2.994	1.378	30.212
Saldo 1 januari 2016	21.515	1.766	1.374	2.994	1.378	30.212
Toevoeging via resultaatbestemming						
Overheveling projectverplichtingen naar 1 rekening						
Onttrekking via resultaatbestemming	919	420	330	365	566	2.840
Mutaties 2016	919	420	330	365	566	2.840
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend						
Saldo 31 december 2016	20.596	1.346	1.044	2.629	812	27.372

Kleine apparatuur

Deze bestemde reserve is met ingang van 2002 in het leven geroepen en bestaat uit een reserve ter dekking van toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Onderhoud schepen

Deze bestemde reserve, in 2002 van voorziening omgezet naar bestemde reserve, bestaat uit een reserve ter dekking van toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Inventaris

Deze bestemde reserve is in 2003 gevormd en bestaat uit een reserve ter dekking van toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

RV Pelagia

Deze bestemde reserve is met ingang van 2002 ingesteld en bestaat uit een reserve ter dekking van toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Lening Yerseke

Deze bestemde reserve is in 2013 gevormd en betreft een reserve voorziening in verband met het contant maken van deze lening.

Transitiekosten

Deze bestemde reserve is met ingang van 2012 gevormd bij de overname van CEME Yerseke en bestaat uit een reserve ter dekking van de toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Gebouwencomplex

Deze bestemde reserve is met ingang van 2012 gevormd door het omlabelen van het bestemde fonds gebouwencomplex en bestaat uit een reserve ter dekking van de toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Groot en middelgroot

Deze bestemde reserve is met ingang van 2012 gevormd door het omlabelen van het bestemde fonds groot en middelgroot en bestaat uit een reserve ter dekking van de toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

MRF investeringen

Deze bestemde reserve is met ingang van 2012 gevormd door het omlabelen van het bestemde fonds MRF en bestaat uit een reserve ter dekking van de toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Schepen

Deze reserve is met ingang van 2012 gevormd door het omlabelen van het bestemde fonds Schepen en bestaat uit een reserve ter dekking van de toekomstige afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Projectverplichtingen

Deze reserve is in 2015 vanwege het gelijksoortige karakter samengevoegd in één reservering. Het betreft een reserve voor projecten met een aanvangsdatum van voor 2015 ter dekking van de toekomstige lasten voor deze desbetreffende projecten.

2.3.3 Voorzieningen

	Wacht gelden	Regeling NIOZ	Jubileum uitkering	Senioren regeling	Reorganisatie	Totaal
Saldo 1 januari 2016	854	29	123	58	10.065	11.128
Dotatie	245					245
Onttrekking	205	2	16	38	2.116	2.377
Vrijval					1.246	1.246
Saldo 31 december 2016	894	27	107	20	6.703	7.750
Bedrag met looptijd korter dan 1 jaar	591	2	20	19	1.694	2.325
Bedrag met looptijd langer dan 1 jaar	303	25	87	1	5.009	5.425
Saldo 31 december 2016	894	27	107	20	6.703	7.750

Wachtgelden en uitkeringen

De uitkeringen over 2016 bedroegen € 205. Daarnaast is een dotatie gedaan van € 245 vanwege te verwachten bovenwettelijk uitkeringen.

Regeling NIOZ

De kosten over 2016 van de Regeling NIOZ betreffen een bedrag van € 2.

Jubileumuitkeringen

De voorziening dienstjubilea betreft de toekomstige verplichtingen aan personeelsleden met betrekking tot gratificaties op basis van de vigerende cao. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen en kent voor 2016 een onttrekking van € 16.

Seniorenregeling

Deze regeling is gevormd voor verplichtingen uit hoofde van aan personeel in dienst van het NIOZ toegekende seniorenverlofuren. Het gaat hier uitsluitend om de rechten van personeelsleden die per balansdatum ook daadwerkelijk gebruik maken van de regeling en kent voor 2016 een onttrekking van € 38.

Reorganisatieregeling

De voorziening reorganisatieregeling is gevormd om toekomstige salarislaster van boventallige medewerkers te dekken. Hiervoor stond bij aanvang 2016 een bedrag gereserveerd van € 10.065. In 2016 is er voor € 2.116 onttrokken aan deze voorzieningen voor uitbetaalde salariskosten, kosten voor werk naar werk trajecten en overige kosten. Per 31-12-2016 is een nieuwe berekening gemaakt van de te verwachten kosten op basis van de actuele situatie. Op basis van deze berekening is de voorziening per 31-12-2016: € 6.703 en is er een vrijval van € 1.246.

2.3.4. Vreemd vermogen

2.3.4.1 Langlopende schulden

	2016	2015
Lening nieuwbouw MTEC		
Renteloze lening (looptijd 20 jaar ; aflossing ingaande 2005) € 41.000	287	328
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	41	41
	<hr/>	<hr/>
	246	287
Lening nieuwbouw bouwdeel E10		
Lening ten behoeve van nieuwbouw (4% ; 20 jaar annuïteit ingaande 2002)	743	875
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	137	132
	<hr/>	<hr/>
	606	743
Lening overname Yerseke		
Renteloze lening (looptijd 20 jaar, aflossing ingaande 2013 € 105.000	1.466	1.536
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	71	70
	<hr/>	<hr/>
	1.395	1.466
Lening NWO NIOZ 2.0		
Lening t.b.v. de reorganisatie van NIOZ naar NIOZ 2.0; geen vaste aflos	3.869	0
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	0	0
	<hr/>	<hr/>
Looptijd 10 jaar ; rente 0,68% ; maximale hoofdsom 10 mio	3.869	0
Totaal saldo ultimo 2016	6.116	2.496

De leningen zijn verstrekt voor het plegen van nieuwbouw en voor de overname van Yerseke en zijn volledig besteed. De lening NWO NIOZ 2.0 is ter financiering van de ingezette reorganisatie in 2016. Het maximaal opneembaar krediet hiervan is €10.000, per ultimo 2016 was hiervan € 3.869 opgenomen. Ten aanzien van de Lening overname Yerseke is een deel van de aflossing (€ 33) in het kader van de contante waarde berekening, opgenomen als onttrekking onder post bestemde reserve. Het overige deel van de aflossing (€ 71) is opgenomen onder de kortlopende schulden als aflossingsverplichting voor het komend boekjaar.

2.3.4.2 Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2016	2015
Crediteuren	3.036	1.695
Belastingen en sociale lasten	1.260	1.393
Overige schulden	1.358	1.677
Nog te betalen vakantie uitkering	513	516
Verlofdagen	1.590	1.607
Overlopende projectverplichtingen NWO	1.235	1.132
Bevoorschotting basissubsidie NWO	0	3.869
Overlopende projectverplichtingen derden	9.700	5.720
Saldo ultimo verslagperiode	18.692	17.609

Met uitzondering van de posten "Overlopende projectverplichtingen NWO" en "Overlopende projectverplichtingen derden" hebben de kortlopende schulden en overlopende passiva een looptijd die korter is dan 1 jaar.

De bevoorschotting NWO-basissubsidie is in 2016 omgezet in een langlopende lening, zie 2.3.4.1.

In de vergelijkende cijfers over 2015 zijn de overige schulden per ultimo 2015 met € 2 verhoogd. Deze aanpassing is een gevolg van het mee consolideren van NIOZ Holding per ultimo 2016.

Onder de post overige schulden is een bedrag van € 77 opgenomen als schulden aan verbonden partijen.

2.4 Toelichting op de geconsolideerde staat van Baten en Lasten

2.4.1 Baten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
<u>NWO Basissubsidie</u>			
Instituutsubsidie	17.397	16.691	14.620
Totaal basissubsidie	17.397	16.691	14.620
<u>Projecten</u>			
Bijdrage UU	18	2.400	0
NWO Projecten	2.210	2.834	2.756
Vaarvergoeding ALW	500	500	600
EU projecten	2.469	3.375	2.943
Overige projecten	5.135	5.248	4.465
Topsector water	0	0	500
Charters	2.937	2.200	2.668
Totaal projecten	13.269	16.557	13.932
<u>Overige inkomsten</u>			
Inkomsten buiten normale bedrijfsvoering	401	330	675
Financiële baten	8		
Totaal overige inkomsten	409	330	675
TOTAAL BATEN	31.075	33.578	29.227

NWO basis subsidie

De ontvangen NWO instituutsubsidie was € 706 hoger dan begroot, vanwege ontvangen compensatie ten behoeve van loonstijgingen door cao-afspraken.

Projecten

De realisatie ten aanzien van de UU-gelden was in 2016 nog zeer beperkt, vanwege de benodigde tijd om medewerkers hiervoor te werven. De overige projectinkomsten, excl. charters, lagen € 1.643 lager dan begroot. Dit heeft geen effect gehad op het resultaat, omdat de projectlasten in dezelfde verhouding lager lagen.

Charters

De post charters laat een bedrag zien van € 2.937 en ligt hiermee € 737 hoger dan begroot; dit werd veroorzaakt door een langere verhuur van RV Pelagia in het 4^e kwartaal van 2016, vergelijkbaar met de externe charter in het 4^e kwartaal van het jaar ervoor.

Inkomsten buiten normale bedrijfsvoering

Deze inkomsten laten een bedrag zien van € 401, waarvan € 154 uit huuropbrengsten gebouwen.

2.4.2 Lasten

2.4.2.1 Personele lasten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Bruto schaalsalaris	8.485	10.045	11.624
Pensioen lasten	1.747	1.798	1.815
Overige bruto componenten	3.114	3.023	2.846
Sociale lasten	1.748	1.747	1.705
Overige personeelslasten	823	871	906
Directe toerekenbare personeelskosten	347	454	567
Doorbelasting personeel	521	323	85
Saldo ultimo verslagperiode	16.785	18.261	19.548
Dotatie personele voorzieningen	69	0	10.558

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Gemiddelde bezetting gedurende het verslagjaar			
	FTE	FTE	FTE
Basisformatie	156,50	157,00	186,50
Extra financiering/projectmedewerkers (incl. UU)	81,00	103,00	91,00
	237,50	260,00	277,50

De personeelslasten zijn in 2016 ten opzichte van 2015 met € 2.763 gedaald; dit wordt veroorzaakt door de ingezette reorganisatie in 2016. In de basisformatie was over 2016 in totaal gemiddeld 30 fte aan medewerkers minder werkzaam (conform begroting) dan over 2015. Ook het aantal projectmedewerkers lag lager dan vorig jaar en tevens lager dan de begroting. Dit laatste wordt onder meer veroorzaakt door een latere realisatie ten aanzien van de UU-gelden.

Conform NIOZ 2.0 zal het fte-aantal van de vaste basisformatie de komende jaren per saldo groeien naar ca. 171 fte.

2.4.2.2 Huisvesting en overige lasten

De huisvestingslasten waren € 76 lager dan begroot en € 345 hoger dan in 2015. Gezien de ingezette reorganisatie en de hiermee ontstane duidelijkheid ten aanzien van de huisvesting zal de komende jaren zoveel mogelijk achterstallig onderhoud bij beide vestigingen worden ingehaald.

Ondanks de niet begrote kosten voor het dijkonderzoek (ca. € 750) waren de overige kosten in totaal ruim € 740 lager dan begroot en ruim € 70 hoger dan in het jaar 2015. Naast de lagere projectomzet wordt dit mede veroorzaakt door minder (algemene) afdelingsuitgaven, met name bij de wetenschappelijke afdelingen.

2.4.2.3 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Met ingang van 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Hierin is bepaald dat (semi)publieke instellingen jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van hun topfunctionarissen moet publiceren in het financiële jaarverslag. Het overzicht voor NIOZ ziet er als volgt uit:

Bezoldiging topfunctionarissen										
Categorie	Functionaris	Funcionaam	Naam	Ingangs datum dienst verband	Eind datum dienst verband	Omvang dienst verband in FTE	Beloning 2016	Voorz. beloning op termijn	Totaal beloning 2016	Totaal beloning 2015
Normbedrag										
Bezoldigingsmaximum									179.000	178.000
Leidinggevend	Topfunctionaris	Directeur	Prof. dr. H. Brinkhuis	01-10-11		1,00	124.331	13.936	138.267	128.149
Leidinggevend	Topfunctionaris	Adj. Directeur	Dr. ir. H. Ridderinkhof	16-03-85	22-05-15	1,00	geen	geen	geen	70.119
Toeziend	Topfunctionaris	Voorzitter bestuur	Ir. A.J. Baayen	07-05-14		0,25	40.750		40.750	66.000
Toeziend	Topfunctionaris	Bestuurslid	Dr. Ir. B. Buchner	08-10-14			geen		geen	0
Toeziend	Topfunctionaris	Bestuurslid	Drs. L.H.M. Kohsiek	08-10-14			3.000		3.000	3.000
Toeziend	Topfunctionaris	Bestuurslid	Prof.dr. J.B.M. Middelburg	08-10-14			3.000		3.000	3.000
Totaal							171.081	13.936	185.017	270.268

Voor de uitvoering van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft NIOZ zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd. Omgerekend naar 1 fulltime eenheid blijven alle topfunctionarissen onder de norm.

2.4.2.4 Toelichting honoraria accountant

	2016	2015
Controle van de jaarrekening	128	77
Overige controleopdrachten	<u>20</u>	<u>59</u>
Totaal	148	136

2.4.2.5 Verbonden partijen

NWO wordt aangemerkt als verbonden partij waarmee NIOZ als onderzoeksinstituut duurzaam is verbonden overeenkomstig de Wet NWO. Daarnaast heeft NIOZ via NIOZ Holding B.V. gezamenlijke zeggenschap in een STAK waaronder NIOZ Haven B.V. valt. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	2016
Nutsbedrijven	629
Service overeenkomst inzake printers	67
Lease auto's	36
Overige investerings - en inkoopverplichtingen	563
Erfpacht Korringaweg Yerseke	1.869
	<hr/>
	3.164
	<hr/>

Ten behoeve van energieleveringen heeft NIOZ overeenkomsten afgesloten met een totale verplichting van € 629, met betrekking tot lease- en service-overeenkomsten van auto's, printers, schoonmaak, catering en apparatuur in totaliteit € 666.

Daarnaast loopt er een erfpachtverplichting bij de vestiging Yerseke van € 1.869. Ten aanzien van dit erfpachtcontract lopen er besprekingen met de gemeente Reimerswaal over mogelijkheden tot aankoop van de grond.

2.6 Vennootschappelijke Jaarrekening

2.6.1 Vennootschappelijke Balans per 31 december 2016, na resultaatbestemming

ACTIVA	2016	2015	PASSIVA	2016	2015
Vaste activa			Eigen vermogen		
2.7.1.1. Immateriële vaste activa	165	138	Stichtingskapitaal	0	0
2.7.1.2. Materiële vaste activa	32.781	33.716	2.7.2.1.1 Algemene reserve	-13.513	-16.705
2.7.1.3. Financiële vaste activa	414	0	2.7.2.2.2 Bestemde reserve	27.372	30.212
	<u>33.360</u>	<u>33.854</u>		<u>13.859</u>	<u>13.507</u>
Vlottende activa			2.7.3.1 Voorzieningen	7.750	11.128
Vorraden	144	148	2.7.3.2 Langlopende schulden	6.116	2.496
2.7.1.4 Vorderingen en overlopende activa	4.454	6.297	2.7.3.3 Kortlopende schulden	18.690	17.607
2.7.1.5 Liquide middelen	8.457	4.439		<u>32.556</u>	<u>31.231</u>
	<u>13.055</u>	<u>10.884</u>			
Totaal activa	<u>46.415</u>	<u>44.738</u>	Totaal Passiva	<u>46.415</u>	<u>44.738</u>

2.6.2 Vennootschappelijke Staat van baten en lasten over 2016

2.8 BATEN	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
NWO Structurele basissubsidie CPI (incl. CNSI)	17.397	16.691	14.620
Bijdrage UU	18	2.400	0
Projecten (EU, NWO, ALW, derden en vaartijd etc.)	13.251	14.157	13.932
Inkomsten buiten normale bedrijfsvoering	409	330	675
TOTAAL BATEN	31.075	33.578	29.227
2.9 LASTEN			
2.9.1 Personeel	16.785	18.261	19.548
Dotatie personele voorzieningen	69	0	10.558
Afschrijvingen	2.827	3.090	4.621
2.9.2 Huisvestingslasten	2.469	2.545	2.124
2.9.2 Overige lasten	8.994	9.740	8.925
Subtotaal lasten	31.144	33.636	45.776
SALDO BATEN EN LASTEN	-69	-58	-16.549
Financiële baten en lasten	-59	-50	-77
Boekresultaat	484		0
RESULTAAT VOOR RESULTAATBESTEMMING	356	-108	-16.626
Resultaatbestemming	2.840	2.270	5.802
Resultaat deelneming	-4		
RESULTAAT NA RESULTAATBESTEMMING	3.192	2.162	-10.824

2.6.3 Toelichting op de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten

De grondslagen van waardering en van de resultaatbepaling voor de vennootschappelijke jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd op netto vermogenswaarde onder correctie van deelnemingsresultaten. De netto vermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

De toelichting op de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten is in veel gevallen gelijk aan de toelichting op de geconsolideerde cijfers. Indien dit afwijkt dan wordt dit toegelicht bij de betreffende post.

2.7.1 Activa

2.7.1.1 Immateriële vaste activa

	Consessies, vergunningen en intellectuele eigendommen	Totaal
Afschrijvingspercentage	25%	
Cumulatieve investeringen	814	814
Cumulatieve afschrijvingen	-676	-676
Werk in voorbereiding	0	0
Boekwaarde 31-12-2015	138	138
Investeringen	32	32
Investeringen werk in voorbereiding	52	52
Gereedmelding werk in voorbereiding	0	0
Afschrijvingen	57	57
Desinvesteringen		
<i>Investeringen</i>	0	0
<i>Afschrijvingen</i>	0	0
Mutaties 2016	141	141
Cumulatieve investeringen	898	898
Cumulatieve afschrijvingen	-733	-733
Werk in voorbereiding	0	0
Boekwaarde 31-12-2016	165	165

2.7.1.2 Materiële vaste activa

	Terreinen	Gebouwen	Apparatuur en Installaties	Inventaris	Automatisering	Transportmiddelen	Pelagia	Totaal mat.vaste activa
Afschrijvingspercentage	0%	2,94%-10%	10%-20%	10%	25%	10%-33%	5%-20%	
Cumulatieve investeringen	1.357	33.713	19.252	1.190	726	197	8.837	65.272
Cumulatieve afschrijvingen	0	-9.831	-14.672	-924	-596	-174	-5.360	-31.557
Werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2015	1.357	23.883	4.580	266	130	23	3.477	33.716
Investeringen	0	0	354	0	178	0	0	532
Investeringen werk in voorbereiding	0	0	1.446	0	0	0	0	1.446
Gereedmelding werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	-1.017	-1.076	-88	-83	-18	-488	-2.770
Desinvesteringen								
<i>Investeringen</i>	0	0	-164	0	0	0	-128	-292
<i>Afschrijvingen</i>	0	0	83	0	0	0	67	150
Mutaties 2016	0	-1.017	643	-88	95	-18	-549	-934
Cumulatieve investeringen	1.357	33.713	20.888	1.190	904	197	8.709	66.958
Cumulatieve afschrijvingen	0	-10.848	-15.665	-1.012	-679	-192	-5.781	-34.177
Werk in voorbereiding	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2016	1.357	22.865	5.223	178	225	5	2.928	32.781

2.7.1.3 Financiële vaste activa

	2016	2015
Overige deelnemingen	<u>414</u>	<u>0</u>
Overige deelnemingen		
Deelneming NIOZ Holding B.V.	<u>414</u>	<u>0</u>
	<u>414</u>	<u>0</u>
Deelneming NIOZ Holding B.V.		
Boekwaarde 01-01-2016		0
Mutaties		<u>414</u>
Boekwaarde per 31-12-2016		<u>414</u>

De deelneming van Stichting NIOZ in NIOZ Holding B.V. betreft een 100% deelneming. Gezien de beperkte omvang, cijfermatig gezien, van de deelneming van de Stichting in NIOZ Holding in het vorige boekjaar (2015) zijn alle mutaties in de deelneming verantwoord in het huidige boekjaar.

2.7.1.4 Vorderingen en overlopende activa

	2016	2015
Debiteuren	1.160	2.130
Overlopende project vorderingen NWO	166	418
Vooruitbetaald / Nog te ontvangen	703	129
Tussenrekening / Voorschotten	905	1.345
Onderhanden projecten	1.520	2.238
Overige vorderingen	0	37
Saldo ultimo verslagperiode	4.454	6.297

2.7.1.5 Liquide middelen

	2016	2015
Kas (Totaal TX+Y)	4	8
Ministerie van Financien	8.453	4.431
Deposito's	0	0
Saldo ultimo verslagperiode	8.457	4.439

De liquide middelen staan ter vrije besteding aan Stichting NIOZ.

2.7.2 Passiva

2.7.2.1 Eigen vermogen

	Stichtings kapitaal	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo 1 januari 2016 na resultaatbestemming	0	-16.705	30.212	13.507
Toevoeging via resultaatbestemming	0	0	0	0
Onttrekking via resultaatbestemming	0	0	-2.840	-2.840
Resultaat 2016	0	3.192	0	3.192
Saldo 31 december 2016 na resultaatbestemming	0	-13.513	27.372	13.859

Het volledige eigen vermogen kan worden aangemerkt als publiek gefinancierde middelen. Voor een specificatie van de toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserve verwijzen we naar het overzicht onder 2.3.1.2 en hoofdstuk 2.1.3.

2.7.2.1.1 Algemene reserve

	2016	2015
Saldo 1 januari	-16.705	-5.881
Resultaatverdeling	3.192	-10.824
Saldo ultimo verslagperiode	-13.513	-16.705

Conform het bestuursbesluit is het positieve resultaat over 2016 toegevoegd aan de algemene reserve.

2.7.2.1.2 Bestemde reserve

	Kleine apparatuur	Onderhoud schepen	Inventaris	RV Pelagia	Transitie kosten	Lening Yerseke
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend m.b.t. projectverplichtingen						
Waarvan aangewend m.b.t. investeringen	429	132	77	104	89	353
Saldo 1 januari 2016	429	132	77	104	89	353
Toevoeging via resultaatbestemming						
Overheveling projectverplichtingen naar 1 rekening						
Onttrekking via resultaatbestemming	67	52	36	21	31	33
Mutaties 2016	67	52	36	21	31	33
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend						
Saldo 31 december 2016	362	80	41	83	58	320

	Gebouwen complex	Groot en middelgroot	MRF investering	Schepen	Project verplichtingen	Totaal
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend m.b.t. projectverplichtingen						
Waarvan aangewend m.b.t. investeringen	21.515	1.766	1.374	2.994	1.378	30.212
Saldo 1 januari 2016	21.515	1.766	1.374	2.994	1.378	30.212
Toevoeging via resultaatbestemming						
Overheveling projectverplichtingen naar 1 rekening						
Onttrekking via resultaatbestemming	919	420	330	365	566	2.840
Mutaties 2016	919	420	330	365	566	2.840
Waarvan niet aangewend						
Waarvan aangewend						
Saldo 31 december 2016	20.596	1.346	1.044	2.629	812	27.372

2.7.3. Vreemd vermogen

2.7.3.1 Voorzieningen

	Wacht gelden	Regeling NIOZ	Jubileum uitkering	Senioren regeling	Reorganisatie	Totaal
Saldo 1 januari 2016	854	29	123	58	10.065	11.128
Dotatie	245					245
Onttrekking	205	2	16	38	2.116	2.377
Vrijval					1.246	1.246
Saldo 31 december 2016	894	27	107	20	6.703	7.750
Bedrag met looptijd korter dan 1 jaar	591	2	20	19	1.694	2.325
Bedrag met looptijd langer dan 1 jaar	303	25	87	1	5.009	5.425
Saldo 31 december 2016	894	27	107	20	6.703	7.750

2.7.3.2 Langlopende schulden

	2016	2015
Lening nieuwbouw MTEC		
Renteloze lening (looptijd 20 jaar ; aflossing ingaande 2005) € 41.000	287	328
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	41	41
	246	287
Lening nieuwbouw bouwdeel E10		
Lening ten behoeve van nieuwbouw (4% ; 20 jaar annuïteit ingaande 2002)	743	875
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	137	132
	606	743
Lening overname Yerseke		
Renteloze lening (looptijd 20 jaar, aflossing ingaande 2013 € 105.000	1.466	1.536
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	71	70
	1.395	1.466
Lening NWO NIOZ 2.0		
Lening t.b.v. de reorganisatie van NIOZ naar NIOZ 2.0; geen vaste aflos	3.869	0
Aflossing komend boekjaar (onder kortlopende schulden)	0	0
Looptijd 10 jaar ; rente 0,68% ; maximale hoofdsom 10 mio	3.869	0
Totaal saldo ultimo 2016	6.116	2.496

2.7.3.3 Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2016	2015
Crediteuren	3.036	1.695
Belastingen en sociale lasten	1.260	1.393
Overige schulden	1.356	1.675
Nog te betalen vakantie uitkering	513	516
Verlofdagen	1.590	1.607
Overlopende projectverplichtingen NWO	1.235	1.132
Bevoorschotting basissubsidie NWO	0	3.869
Overlopende projectverplichtingen derden	9.700	5.720
Saldo ultimo verslagperiode	18.690	17.607

2.8 Baten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
<u>NWO Basissubsidie</u>			
Instituutsubsidie	17.397	16.691	14.620
Totaal basissubsidie	17.397	16.691	14.620
<u>Projecten</u>			
Bijdrage UU	18	2.400	0
NWO Projecten	2.210	2.834	2.756
Vaarvergoeding ALW	500	500	600
EU projecten	2.469	3.375	2.943
Overige projecten	5.135	5.248	4.465
Topsector water	0	0	500
Charters	2.937	2.200	2.668
Totaal projecten	13.269	16.557	13.932
<u>Overige inkomsten</u>			
Inkomsten buiten normale bedrijfsvoering	401	330	675
Financiële baten	8		
Totaal overige inkomsten	409	330	675
TOTAAL BATEN	31.075	33.578	29.227

2.9 Lasten

2.9.1 Personele lasten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Bruto schaalsalaris	8.485	10.045	11.624
Pensioen lasten	1.747	1.798	1.815
Overige bruto componenten	3.114	3.023	2.846
Sociale lasten	1.748	1.747	1.705
Overige personeelslasten	823	871	906
Directe toerekenbare personeelskosten	347	454	567
Doorbelasting personeel	521	323	85
Saldo ultimo verslagperiode	16.785	18.261	19.548
Dotatie personele voorzieningen	69	0	10.558

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Gemiddelde bezetting gedurende het verslagjaar			
	FTE	FTE	FTE
Basisformatie	156,50	157,00	186,50
Extra financiering/projectmedewerkers (incl. UU)	81,00	103,00	91,00
	237,50	260,00	277,50

2.9.2 Huisvestings- en overige lasten

De huisvestingslasten waren € 76 lager dan begroot en € 345 hoger dan in 2015. Gezien de ingezette reorganisatie en de hiermee ontstane duidelijkheid over de huisvesting zal de komende jaren zoveel mogelijk achterstallig onderhoud bij beide vestigingen worden ingehaald.

Ondanks de niet begrote kosten voor het dijkonderzoek (ca. € 750) waren de overige kosten in totaal ruim € 740 lager dan begroot en ruim € 70 hoger dan in het jaar 2015. Naast de lagere projectomzet wordt dit mede veroorzaakt door minder (algemene) afdeling uitgaven, met name bij de wetenschappelijke afdelingen.

3 Overige gegevens

3.1 Vaststelling en goedkeuring

De jaarrekening is door het bestuur goedgekeurd en vastgesteld op 28 maart 2017.

3.2 Statutaire winstbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen omtrent de resultaatverdeling.

3.3 Resultaatbestemming

Conform het besluit van het bestuur is het positieve resultaat over 2016 ad € 3.192 toegevoegd aan de algemene reserve.

3.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan welke belangrijke financiële gevolgen kunnen hebben voor de jaarrekening van de stichting.

3.5 Ondertekening jaarrekening 2016

Directie:

Prof. dr. H. Brinkhuis (algemeen directeur)

_____

Bestuur:

Ir. A.J. Baayen (voorzitter)

_____

Dr. Ir. B. Buchner (bestuurslid)

_____

Drs. L.H.M. Kohsiek (bestuurslid)

_____

Prof. Dr. J.B.M. Middelburg (bestuurslid)

_____

3.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee te Den Hoorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 Onderwijsinstellingen (RJ 660) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 660 en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Amstelveen, 3 april 2017

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
H.C.J. Bot RA